

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

O scrisoare.

Sibiu, 19 Septembrie n.

Am primit în una din zilele trecute o scrisoare interesantă la redacție, cu care ne vedem îndemnați să ne ocupăm chiar la locul acesta.

Întâi de toate e interesantă scrisoarea în urma faptului, că nu e subscrisă. E o scrisoare anonimă. Și aceasta spune mult, foarte mult. E așa zicând nota distinctivă, nota caracteristică a situației noastre politice de astăzi, a zilelor miserabile prin cari trecem.

Iată un om, căruia îi apasă ceva înima, care are ceva de spus, vrea să spună ceva. În urmă își ia inima în dinți și își desfășură întregul interior, dar când ajunge la subscriere curajul îl părăsește și nu-și pune numele pe hârtia acoperită de alt-cum cu niște vederi foarte corecte și sănătoase, ci iscălește numai așa: „un stimător”.

De ce oare? De frică! Omul se teme, că îi vom comunica numele altora, și vor auzi și alții, că el ce păreri moderate politice are și i-ar sări în cap, l-ar insulta, batjocori, îi vor aranja vre-o demonstrație, cum o la modă acum, îl vor declara trădător de neam, desertor, transfug, pe el, care poate că viața întreagă a muncit numai pentru binele și fericirea neamului, ba va veni vreunul care știe să omoară și să îngroape și-i va dedica și lui, frunțașului din ținutul cutare, un articol despre „Încă un om mort”: tot lucruri, pe cari bietul om vrea să le evite, pentru a nu-și amără zilele la bătrânețe, și de aceea ne scrie numai — anonim.

Vă întrebăm însă, stimați cetitori de ziare românești, câți dintre dvoastră nu s'au simțit, ori nu se simțesc puși în aceeași situație, în care credem că se află timidul nostru „stimător” anonim? Am putea afirma, fără să greșim, ca cei mai mulți. Da, cei mai mulți trebuie să vedeți, să simțiți, să fiți con-

vinși, că lucrurile nu merg prea bine în politica românească, — precum nici nu pot să meargă bine acolo, unde sunt numai poruncitori și nu sunt și ascultători, ori unde sunt numai generali și nu sunt și gregari, — că trebuie prin urmare să aprobați un lucru, ori să desaprobați alt lucru, dar nu cutezați să faceți aceasta, pentru că să nu veniți în conflict cu opiniunea publică, ori mai bine zis, cu reprezentanții acestei opinii publice, care la noi, durere, încă prea puțin e dezvoltată. Vă temeți de gura lumii, de condeele gazetărilor nostri!..

Iată icoana fidelă și caracteristică a situației noastre politice de astăzi: lipsa de curaj, când e să spui pe față ce-ți place și ce nu-ți place, ce aprobi și ce nu aprobi din aceea ce fac și spun unii din conducătorii de astăzi ai neamului nostru.

Dar e rău că e așa, pentru că pe calea aceasta nu vom avea nici odată o opinie publică adevărată românească, ci numai una artificială: cea reprezentată de gazetele românești, cari, fiind conduse de oameni, nu sunt infalibile nici ele. Pe calea aceasta nu vom ajunge nici odată, ca conducerea partidului să se facă conform dorinței celor ce-l formează, conform adevăratei opinii publice, ci totdeauna în înțelesul și sub povara terorismului, eseciat, când de unii, când de alții...

Asta e școala, prin care trecem astăzi: o școală periculoasă. Nu permitem să aibă cineva și altă părere, nu cu privire la scopul pe care-l urmărim, pentru că scopul unu este: conservarea individualității noastre naționale, ci cu privire la căile cari duc la acest scop, — ci pe cele cutează să nu se supună vederilor noastre îl nimicim, îl omorâm!

Luptăm cu cea mai mare energie toți pentru respectarea libertății convingerii, gândirii și a cuvântului, din partea stăpânitorilor nostri de astăzi. Mulți ani de robie

greă și multe mii de coroane am dat pentru recunoașterea și pe sama noastră a acestei libertăți. Iar noi între noi suntem de o intoleranță condamnată în privința aceasta, și nu respectăm aceea ce cerem să ni se respecte din partea altora.

E bine așa?

Să revenim însă la scrisoarea stimătorului nostru anonim. În ea ni se spune, că am precizat foarte corect punctul de vedere principiar al ziarului nostru în politica națională română, în prim-articolul din numărul 92, punct de vedere pe care-l aprobă din tot sufletul, și că i-a plăcut foarte mult încheierea, cu declarația categorică, cumcă altă înțelegere nu vrem cu cei dela putere, decât o înțelegere făcută cu reprezentanții legali ai poporului român, deci cu respectarea organizării noastre politice. Are însă o nedumerire omul nostru: ne întreabă, când s'a întâmplat, că a eșit deasupra în politica românească punctul de vedere al ziarului nostru, pentru că el nu cunoaște astfel de cazuri, deși face politică de mulțor?..

Iată încă o notă caracteristică a vieții noastre politice de astăzi. Avem oameni, — și doamne, câți vor fi ca anonimul nostru stimător, — cari fac politică, fără să cunoască aceea ce trebuie neapărat să cunoască: trecutul nostru politic. E tot mai așa, ca și cum s'ar pune medicul să vindece pe bolnav fără să-i cunoască boala, să eșecizeze o măestrie omul, care n'a învățat măestria aceea, ori cum s'ar pune să facă pâine muerea, care nu știe — frământa. Dar vom lămurii pe deplin în privința aceasta pe stimatul nostru anonim, într'un articol următor, în care vom arăta, cum ne-am purtat noi față de cei de altă părere, și cum s'au purtat cei de altă părere față de noi, — spre paguba intereselor mari ale neamului nostru, — la anul 1872 și la anul 1903.

Ordonanța de catehizare. S'a făcut vorbă zilele trecute prin gazete despre detragerea congruei și a remunerațiunii dela preoții, cari nu s'au supus ordinațiunii de catehizare și nu au propus religia în ungurește. Putem să dăm publicului românesc următoarele informații autentice: S'au fost făcut vre-o 300 de arătări de felul acesta la ministrul de culte, în contra preoților nostri, dar în urma intervenției făcute din partea forurilor competente, numai față de cinci preoți a mai fost susținută acuza, căci aceștia erau des-crise din partea organelor administrative ca „agitatori mari și periculoși”. Primim însă știrea din Budapesta, că în urma unei noi intervenții, s'a sistat acum procedura în contra acestora, și congrua va fi în curând asemnată și pe seama lor.

Credem, că confrății cari s'au ocupat cu chestia aceasta și au aflat de bine să învinovățească forurile competente că nu și-ar fi făcut datoria, vor lua act despre starea lucrului.

„Activitatea extrascolară”. În circularul prin care se ordonează convocarea și ținerea conferențelor învățătoresci, consistorul nostru arhidiecezan dispune, ca cu ocaziunea ținerii lor fiecare învățător să facă o amănunțită dare de seamă despre activitatea dezvoltată în afară de școală. „Unirea” din Blaj se ocupă la loc de frunte cu dispoziția aceasta laudabilă și exprimându-și nădejdea, că așa se va proceda și cu preoții, constată, că: „circulara Mitropolitului din Sibiu nu e numai o scriptă mai înaltă, ca celelalte, ci e o idee. O idee, care ar fi trebuit să umple toate mințile, toate inimile conducătorilor Românilor de pretutindenea, din primul moment al redeșteptării naționale. O pretensiune aceasta, ce nu un cap bisericesc o cere dela o ceată de oameni, ci o cere poporul românesc, o cere marile interese naționale, dela toți fiii cu carte, dela fiii cu avere, cu poziție, dela toți aceea, cari au inimă, au dragoste pentru viitorul și existența unui neam. Pentru noi, pentru așezămintele noastre, este chestie de viață, nu numai aceea, că oare cum își fac cei puși în slujbe treburile lor strict oficiale, ci e chestie de viață, că oare intelectualii nostri ce activitate extraoficioasă dezvoltă, pentru a nu lăsa masele mari în ghiarele întinerului și decadenței, ci le scot la lumină, la cultură, la bunăstare, și le asigură locul cuvenit între popoarele cu cari locuiesc împreună?”...

Ne bucurăm, că ideea bună e atât de frumos apreciată din partea organului oficial al bisericii gr. cat. române.

FOIȘOARĂ.

Vârsta omenească.

(Urmare).

La templu veni într-o zi să se roage o femeie, simplă, săracă și bătrână.

Mișca în taină buzele, fără să dea glas. Preotul bătrân al templului crezând că e beată, o muștră și cearcă să o alunge.

Dar când ea îi spuse, că e năcăjită și tristă, fiindcă n'are prunc, inima lui Eli se înduioșează și el o binecuvântă.

Rugăciunea o ascultă Cel de Sus, și la vremea sa i se născu un prunc.

Și-l aduse la templu să-l închine lui Dumnezeu.

— Dacă Dumnezeu mi l-a dat, eu îl dau îndărăt.

Și Eli griji de prunc, păstrându-l pentru biserică.

Îi făcu un păcel în sfânta sfințelor, unde intra numai odată în an arhierul. Acel loc în altar se pare a fi un simbol, că copiii sunt mai aproape de Dumnezeu decât alți oameni.

Și anii s'au vânturat cu iuteală. Iar Samuil devine o figură strălucită în isto-

ria Israelitenilor. Când veni la templu, nu erau legi în Israel. Fiecare făcea cum credea că e bine. Dar la moartea lui Samuil monarhia a fost înjghebată.

El unse pe întâiul rege. Dela el coboară un șir de regi și de profeți. Dela Moise, care a fost legislator și până la Samuil, n'au fost profeți.

Viața lui e detaliat descrisă în bibliie.

Samuil e începutul regilor și al profeților fiind recunoscut de popor de un om nobil, exemplu de curățenie într-o atmosferă viciată.

În scopul și direcția vieții s'au căutat secretul vredniciei fiecăruia.

Așa să punem întrebarea: Ce voiu face eu cu viața mea?

În practica vieții răspundem în 3 feluri:

1. Unii nu răspund nici odată acestei întrebări.

Se învârtesc încercând viața. Nici mama, nici tata, nici dascălul nu i-au dat direcția vieții. Dacă are ce mânca, se învârtă. La școală de-l trimit — câștigă diplomă și nu știe de ce să se apuce. De ajunge, fără meritul și concursul lui, într-o slujbă, o pângărește cu zăpăciala.

2. Alții răspund: Intrând în viață caută cât pot strănge.

Unul are apetit bun, deci: lacom, cămătar.

Altul e orgolios: caută nume și prestigiu în societate.

De intră în politică, vânează după câpătuală.

De apucă calea preoției, năsuște după elocvență, cunoștință cu lumea și se întreabă: ce-mi prepară mie biblia, biserica, societatea — iar nu: Cum voiu cunoaște, că Dumnezeu e bun, ce a făcut el cu mine. El m'a făcut pe mine nimicul slabul, neînsemnatul ca centru al Universului și soarele se învârtă în jurul meu, și atâția inși așteaptă ca din lumina mea să se aprindă lumina lor, să strălucească, și să se încălzească și să se călăuzească.

3. Al treilea răspuns e consacrarea lui Dumnezeu și deapropelului. Scopul vieții acestora nu are centru în sine, ci în alții.

Așa oetim în istoria veche a Romei despre Curtius. O mare prăpastie se desfășura în stradele Romei. Poporul alerga la oracoli, întrebându-i cum vor mântui Cetatea. Și li se răspunde: Căutați și aruncați în prăpastie ce aveți mai scump! Femeile își desfășură juvaerele și bărbații banii și le aruncă în abis. Acesta se desfășura din ce în ce mai groznic. Atunci se smulse un tinăr din mulțime și zise: Lucrul cel mai de preț în Cetate e un tinăr frumos și curescios, — eu vreau

să mă slobod în prăpastie. Își vinde calul și pogorând pe strade în admirarea mulțimii se aruncă în abis, și abisul s'a astupat și el a fost înghițit și Cetatea s'a mântuit.

Așa spune legenda despre Sidhartha, care trăia într'un palat ferit de orice grije și suferință. Dar auzi muzica vântului în harfa eolică și duios plângea năcazurile lăzii și durerile ei. Și-și zise: Eu nu pot sta aici, că în lume e jale și durere. Și se desfăcu de soție și de copii, de părinți și de avere, și plecă în lume nu ca să scape lumea de suferință, ci să le poarte însuși.

Așa s'a jertfit în legenda noastră soția meșterului Manole.

Așa Moise părăsi palatul strălucit și eși din robie cu neamul său nenorocit.

Așa fu Pavel, care ar fi putut s'ajunge mare fariseu și cărturar.

Așa fu Șaguna, care zise: Tu, Doamne, știi că cătră scopul meu doresc să alerg, pe Români ardeleni din adâncul somnului să-i deștept și cătră ce este bun și frumos să-i atrag.

Dar e și altă întrebare: Când te vei hotărâ ce să faci? Știința răspunde: Căutați la mame... și ereditatea, și mediul și școala spune.

(Va urma).

Barbariile jandarmilor. După redeschiderea dieiei deputatul naționalist român *Dr. Teodor Mihali* va adresa o interpelație urgentă guvernului, în chestia omorurilor săvârșite în timpul din urmă din partea jandarmilor în contra Românilor cari n-au voit să se despartă de brănele lor tricolore. Probabil, că prim-ministrul Khuen-Héderváry va răspunde imediat și va face declarațiuni multămitoare, asigurând dieta, că a luat măsuri, să nu se mai întâmple astfel de cazuri revoltătoare și barbare.

Reuniunea învățătorilor din dieceza Caransebeșului la Panciova.

Raport special.

Cum se dorește frate pe frate, așa și noi — modestii gregari întru luminarea neamului, — mult doream să ne întâlnim spre a ne împărtăși împrumutat năcazurile și doririle, ca nouă puteri de muncă să ne câștigăm.

Reuniunea învățătorilor gr. or. români din dieceza Caransebeșului și-a ținut adunarea generală din acest an administrativ la 11 Septembrie c. st. n. în Panciova, metropola Sărbilor din Ungaria de sud.

Membrii de prin tractele protopresbiterale Lugoj, Făget și Caransebeș pornesc încă de Sâmbătă și în drumul lor se alătură cu drag cei din Buziaș, Ciocova, Bocșa și Vârșet. Aici ne așteaptă președintele G. Jian și casarul P. Rămneanțu, cu cari împreună la orele 10 seara ajungem în Panciova.

La gară am fost primiți afabil de parohul local Ioan Stroca și de avocații Dr. Al. Birescu și P. Pența. Am luat oina comună în hotelul „Contilovici” și apoi ne-am retras pe la quartire.

Duminecă dimineața am participat la utrenia din vechia biserică sârbească, am vizitat marea biserică nouă, unde am admirat pictura executată în mod artistic de pictori calificați în Rusia. Am cercetat și alte instituțiuni culturale.

Chemarea duhului sfânt s'a celebrat în sărăcuța capelă din loc pontificând protopresbiterul T. Miclea cu asistența parohilor I. Stroca și Petru Murgu (Petrovaselo).

După ce pe lângă multe șicanări ni-a suocess să ne câștigăm dela căpitanul orașenesc un pasaport cumulativ, spre a putea trece în Băgradul Sărbiei, la orele 9 și jum. a. m. mulțimea de membri și oaspeți s'au întrunit în sala cea mare dela hotelul „Contilovici” pentru ținerea adunării.

Spațioasa sală se umplu de tot. Erau aproape 500 persoane, membri, onorațiori și oaspeți. Sexul frumos a fost bine reprezentat.

Președintele George Jianu deschide adunarea prin un avântat discurs, în care arată chemarea sublimă, dar grea a învățătorului. Vorbirea preșidentului a fost primită cu aplauze. Salută apoi pe reprezentanții Ven. Consistor și ai înaltului guvern, precum și delegații reuniunilor surori.

Magn. Sa dl. Bárány, inspector reg. de școli din Panciova, salută reuniunea în limba maghiară și descoperă scopurile comune ce le urmărește învățătorimea ungără. Președintele reuniunii învățătorilor de stat și comunali salută adunarea în semn de colegialitate. Protopresbiterul T. Miclea în numele Vener. Consistor într-o vorbire pătrunzătoare salută membrii Reuniunii. Delegatul reuniunii inv. din stânga Murășului dl. M. Vidu cu tovarășul său T. Cherechian dorește prosperare Reuniunii. Asemenea și delegatul reuniunii inv. din dreapta Murășului dl. A. Nevrocean urează reuniunii noastre viitor și izbândă. Președintele mulțamește tuturor pentru călduroasele cuvinte.

Același presidiu dă citire hârtiei P. S. Sale dlui episcop *Dr. Miron E. Cristea*, prin care încunoștințează reuniunea, că fiind ocupat la ședințele consistorului metropolitan în Sibiu, nu poate participa la adunare, se înscrie însă de membru fondator. Adunarea decide a se trimite P. S. Sale o adresă telegrafică omagială.

Se decide a se mai trimite adrese de mulțămire înaltului minister de culte și celui de comerț pentru favorul acordat învățătorilor noștri cu reducerea de prețuri pe căile ferate ungare. În adrese se mai exprimă dorința, ca acest favor să se estindă și asupra membrilor familieri ai învățătorilor, precum și asupra învățătorilor pensionați.

Președintele cu adânc regret face a-mintire despre trecerea din viață a protopresbiterului și fostului profesor Ioan Pinciu, bărbat cu frumoase cunoștințe pedagogice, iar adunarea își exprimă sentimentele de condolență prin sculare.

Se aștern acum rapoartele comitetului central, al casarului, al bibliotecarului și proiectul de budget. Acestea fiind tipărite și considerându-se de cetite, se predau diferitelor comisiuni, cari se aleg pentru cenzurarea lor.

Urmează la ordinea zilei interesanta conferență a membrului *George Joandrea*, inv. diacon în Lugoj, intitulată: „Gramatica lui Ienache Văcărescu, 1787”. Conferențiarul face o privire generală asupra trecutului istoric și cultural al neamului românesc. Măncând din instructivele cuvinte ale cronicarului Miron Costin: „Lăsat-au puternicul Dumnezeu iscusită oglindă a minții omenestii — scrisoarea — dintru carea dacă va nevoi omul cele treute cu multe vremi le va putea ști și oblici” — conferențiarul G. Joandrea vorbește despre colonizare, accentuează latinitatea gramaticală a limbii noastre, sulează influența elementului slav privitoare la îmbogățirea vocabularului limbii noastre, și ne dă un tablou dureros al năvălirilor de popoare. Vorbește apoi de împărăția romano-bulgară și de biserica răsăritului din Ohrida, ne dă istoricul întemeierii principatelor dunărene și ne descopere machinațiunile de convertire ale papilor. Ne descopere urme de scriere și forme gramaticale românești de prin veacurile XI, XII. și XIII. vorbește despre folosirea alfabetului cirilic și latin și atingând tendințele lateranilor de a converti, enumără primele cărți tipărite în românește. Schițează apoi în reasumat scrierile din literatura religioasă română, vorbește despre epoca cronicarilor, ne dă un duos tablou despre epoca fanarioților și descrie mai pe larg seria gramaticilor români. Ne dă biografia lui Ienache Văcărescu, espune mai pe larg conținutul gramaticii sale și încheie cu desfacerea testamentului literar:

„Urmașilor mei Văcărești,
Las vouă moștenire:
Creșterea limbii românești
Și-a patriei iubire”!

Conferența a fost ascultată cu o încredată atenție. Răspunsul i-a fost aplauzele fremetice. A fost felicitat călduros din toate părțile. Se decide cu însoțire, ca lucrarea să fie premiată din fondurile reuniunii și apoi tipărită.

Comisiunile emise pentru cenzurarea rapoartelor fac constatarea, că agendele reuniunii au fost îndeplinite cu acurateță, și astfel adunarea dă comitetului absolutului obicinuit.

Fiosarea locului pentru ținerea procsimeii adunări generale se conrede comitetului, ce se va alege.

Se procede acum la alegerea noului birou și comitet. La astul acesta prezidează protopresbiterul T. Miclea.

Referentul comisiunii candidatoare, membrul G. Jianu propune, iar adunarea cu aclamațiune alege de president pe membrul *Traian Hențu*, învățător în Orșova; Vicepresident *George Joandrea*, inv. diacon în Lugoj; notar prim P. Bandu, notar II. M. Crăciun, notar III. P. Șimian, casier P. Rămneanțu, bibliotecar Al. Oanaie și fisc. Dr. C. Jurca.

Noul president, dl. T. Hențu mulțamește adunării pentru încredere și propune, iar adunarea primește, ca vicepresidentul de până acum, domnul G. Jian să se declare de membru onorar.

Cu acestea adunarea se încheie.

La orele 12 aproape 250 persoane am luat apoi prânzul comun în otelul Contilovici, unde o inovație laudabilă: nu s'a toastat. La orele 2 p. m. ne-am pus pe vaporul de pe Dunăre și la 5 ore am fost sjuși în fața capitalei Sărbiei, Băgradul.

Aici ne-a primit afabil presidentul reuniunii regnicolare inv. din Sărbia cu un înflăcărat discurs, la care îi răspunde fostul president G. Jian într-o nemțescă perfectă. Am cercetat apoi catedrala, pedagogiul, universitatea, am admirat noul palat regal și am aruncat cu mânuire o duioasă privire asupra locului vechiului conac. La orele 7 seara am fost conduși în grandiosul otel „Paris”, unde excelent cor mixt din capitala Sărbiei ne-a delectat cu 6 piese sârbești. Președintele corului ține un discurs însoțitor, la care referentul nostru școlar dl. S. Jianu, îi răspunde sârbește. Aici am fost ospătați cu de ale mâncării și cu bere. Grosul excursioniștilor s'a resfirat apoi prin teatru, circ și grădini, iar mai târziu unii am mai și dormit.

Dimineța la orele 5 ne-am pus iarăși pe vapor și la orele 10 am sjuș în Băziaș, iar de aici am plecat bogăți în experiențe și osteneală pela căminele noastre.

Și acum, iarăși la catedrală toți, ca să ne facem de nou datorița.

Correspondentul.

Conferențele învățătorești.

Convocare.

Conferența tractuală a învățătorilor din protopresb. Lugoj conform ceroul. din 19 August a. c. Nr. 9581 Școl., o convoc aici în *Ofenbaia pe Vineri și Sâmbătă* în 8 și 9 Octombrie v. a. c. cu obiectele următoare:

1. Serviciu divin cu invocarea Duhului sf. la 8 ore dimineața. Cântă corul învățătorilor.
2. Deschiderea și constituirea conferenței în școala confesională gr. or. din loc.
3. Curenții și constatarea prezenților.
4. Cari manuale se pot întrebuința și încât se poate răzima instrucția din școli pe folosirea manualelor? Disert. de L. Canja și I. Tăuțan.
5. „Legenda Detunării” — prel. practică cu elevii clasei VI de Iosif Herdea.
6. Comisia permanentă a, de sub pot. XX al protocolului din anul trecut face dare de seamă: a) Despre starea învățământului din tract și b) Despre activitatea extrașcolară a învățătorilor tractuali.
7. Dare de seamă despre cea mai bună carte pedagogică română. cetită în ultimul an — disertație de Ioan Hașu și D. Bedeleian.
8. Calcularea intereselor, prel. practică cu elevii a. VI, de Gavril Rancea.
9. Discuție liberă relativă la întemeierea de biblioteci pedagogice tractuale, a unei biblioteci centrale pedag. și revistei de pedagogie pentru întreaga metropol.
10. Comisiunea b, dela pot. XX al prot. a. tr. prezintă programa conferenței viitoare și alte referenzi la obiectele ei legate de conferență.
11. Propuneri, alegerea comisiilor. Încheierea conf.

Participarea învățătorilor e obligatorie, se invită și cateheții dela școlile străine din tract, cum și directorii școlari.

Ceice ar dori a compune disertații anume pentru popor, să trimită textul aici până la 30 Septembrie v. a. c., ca să pot lua măsuri pentru ținerea ședinței publice din pot. 5 al cercularului consistorial. Ofenbaia, 31 August 1910.

Vasile Gan
prot., comis. cons.

Convocare.

Conferența tractuală a învățătorilor convocată prin Circulara Preaveneratului Consistor arhidiecezan din 19 August a. c. Nr. 9581 Școlar, se va ține în protopresbiteratul tractului Sighișoara în comuna Daneș, la 8 și 9 Octombrie a. c. vechiu cu următorul

Program:

1. Serviciul divin împreună cu invocarea duhului sfânt. Inceputul la 8 ore a. m.
2. După serviciul divin deschiderea conferenței, citirea apelului nominal și constituirea biroului.
3. Alegerea comisiunii de 3 membri, care va prezenta propuneri cu privire la temele didactice pedagogice pentru conferența proximă.

I. Disertațiuni.

a) „Importanța desemnului în școlile populare” de Vasile Muntean și Aurel Vlăduț.

b) „Veritulu”, de Pompiliu Constantin și Nicolae Tiușan.

c) „Însemnătatea școlii ca instituțiune de educațiune”, de Dimitrie Branea.

II. Lecțiuni practice.

a) Din Istoria patriei, „Ladislau cel sfânt”, Clasa V. și a VI, de Iustin Șerb.

b) Din Geografie „Comitatele ținutului Sud-ostic”, Clasa a V. și VI. de Ioan Huin.

c) Din Geometrie „Paralelogramul”, Clasa a V. și a VI. de Ioan Hudea.

Conform veneratului Circular sus menționat:

a) „Dare de samă despre cea mai bună carte pedagogică românească cetită în ultimul an”, de Dimitrie Branea.

b) „Dare de samă despre starea învățământului în protopresbiterat”, de comisia de trei aleasă în anul trecut.

c) „Dare de samă despre activitatea extrașcolară a fiecărui învățător”, tot de respectiva comisie de trei.

d) „Discuții relative la întemeierea de biblioteci pedagogice tractuale, a unei biblioteci pedagogice centrale, și a unei reviste pedagogice pentru întreaga metropolie”.

La această conferență sunt îndatorăți a participa pe lângă învățători și învăță-

toare și onorații domni preoți ca directori școlari.

Sighișoara, 28 August 1910.

Dimitrie Moldovan
prot., com. cons.

Convocare.

Pe baza „Instrucțiunii” pentru conferențele învățătorești și a ordinului consistorial dato. 19 August a. c. Nr. 9581 Școl. — convoc conferența învățătorească tractuală anuală la Sebeșul săs. pe zilele de 8 și 9 Octombrie v. a. c. în școala noastră din loc, cu următorul

Program:

1. Deschiderea conferenței — în 8 Octombrie la 9 oare a. m.
2. Constituirea conferenței.
3. Rapoartele comisiunilor permanente.
4. „Cum să pucească învățătorul în situația dată, ca să poată satisface pe deplin și datorințele sale ca învăț. confesional român, precum și datorințele impuse prin stat”. Disertație de inv. N. Luculeț.
5. „Școala”, lecție pract. din Geografie, cl. II. de inv. L. Bacur.
6. „Gimnastica în școala pop”. disert. de inv. I. Pavel.
7. „Instituțiile noastre culturale”, lecție practică din l. rom. p. cl. VI. de inv. S. Jula.
8. „Comuna”, lecție pract. din constituție, în l. rom. și mag., cl. V. de inv. D. Oana.
9. „Dare de samă despre cea mai bună carte pedag. românească din ultimul an”. Disertație de inv. G. Breazu.
10. „Discuții la întemeierea de biblioteci tractuale ped., a unei biblioteci pedag. centrale și a unei reviste pedag. pentru întreaga mitropolie”. Disertație de inv. Vas. Zdrenghea.
11. Stabilirea programei conferenței cercuale din a. 1911.
12. Propuneri.

Înainte de deschiderea conferenței la 8 ore a. m. serviciu divin cu chemarea Duhului sfânt, la care vor participa toți învățătorii.

Învățătorii să fie toți pregătiți pentru a putea lua parte la discuția asupra punctelor din program.

Sebeș, 30 August 1910.

Sergiu Medianu
protopresbiter.

Din tractul Săliștii.

Circulară

cătră toți preoții și învățătorii din protopop. Săliștii.

În conformitate cu ordinul Prea V. Consistor din 19 August 1910 nr. 9581 școl. și cu hotărârea conferenței comune: preoțești-învățătoarești din 2 Noemvrie 1909, convoc prin aceasta pe toți preoții și învățătorii noștri din protopopiatul Săliștii la conferențele, cari se vor ține în 8 și 9 Octombrie st. v. Vineri și Sâmbătă în edificiul școlii noastre din Sibiel pe lângă următoarea

Ordine de zi:

Vineri, în 8 Octombrie:

1. la orele 8 dimineața serviciul divin cu invocarea Duhului Sfânt (vor celebra preoții Valeriu Popoviciu din Sibiel, Dr. Dumitru Borcea și Ioan Popa din Săliște, — predica o va ține Petru Iuga junior din Tilișca).

2. la 11 ore a. m. deschiderea conferenței comune și constituirea biroului.

3. Cuvânt ocașional din partea administratorului protopopos Dr. I. Lupăș și citirea ordinului consistorial numărul 1407/910 bi. 6258, 7231, 9321 și 9581 șol. din 1910.

4. Conferența preotului Dr. Dumitru Borcea despre „Însemnătatea cultului divin”.

5. La 3 ore p. m. a) „Zicerea compusă”, lecție practică pentru clasa a VI-a predată de învățătorul Ioan Dobrolă din Sibiel;

b) „Cântările și însemnătatea lor educativă”, disertație de inv. Iuliu Crișan din Săliște.

Sâmbătă la 8 ore a. m. conferența preoțească se va ține deosebit de cea învățătorească, preoții își vor face observațiile lor asupra serviciului divin și asupra predicii, apoi își va desvolta părintele I. Hanzu din Căcova conferența sa „Despre taina pocăinții”, în sfârșit se va stabili programul conferenței viitoare.

Iar învățătorii sub conducerea directorului D. Lăpădat vor asculta 1. lecția practică ce va preda învățătorul Daniil Săroiu în clasa a IV-a din limba maghiară,

2. Darea de seamă a învățătorului I. Răchitan din Galeș despre cartea: „Schule und Charakter”, de Förster.

3. Darea de seamă a învățătorului Valer Pană din Săliște despre „Psihologia pedagogică” de Emanuel Martig și

4. a doarei Elisabeta Coma, cond. de asil Săliște, despre cartea „Jocuri școlare și jucării pentru copii”, de Paul I. Paulov.

5. Apoi conferința învățătorului N. Bembea din Sibiel despre „Purificarea limbii române prin școala populară”. Vor discuta asupra lor și vor stabili programul de lucru pentru conferința viitoare.

Sâmbătă la 2 ore p. m. se vor ține în șeful punctului 5 din circuit, consist. nr. 9581/1910 școl. și următoarele prelegeri populare:

1. Despre „Imbrățirea meserilor”, de inv. Const. Criștiu.

2. Despre școala poporului de Dr. I. Lupas, administrator protopopesc.

3. Raport despre încasările făcute în favorul „Fondului Șaguna”.

4. Propuneri și interpellări.

De oarece mulți dintre învățători n-au respectat concluziul conferinței învățătorescilor din 1/14 Noembrie 1909, care cerea ca planurile de învățământ să fie înaintate spre revizuire până la 1 August al fiecărui an școlar, li se atrage atențiunea tuturor celor interesați, să înainteze fără întârziere fiecare planul său la comisiunea permanentă, care este Corpul didactic din Săliște, ca aici să se poată examina în cel mai scurt timp. Deasemenea să înainteze fiecare învățător câte un raport despre activitatea sa extrașcolară. Din aceste rapoarte va extrage comisiunea permanentă datele cerute în punctul 2 litera d) a circularului consistorial Nr. 9581/1910 școlar.

Mai departe, toți preoții și învățătorii, cari țin conferințe, lecțiuni practice și dări de seamă, vor avea să le înainteze subsemnatului în manuscrise curate și legibile până la 1 Octombrie st. n.

Tot asemenea să se înainteze din partea fiecărui preot și învățător datele privitoare la viața religioasă a poporului, adunate ca răspunsuri la întrebările cuprinse în chestionarul stabilit în conferința comună din 2 Noembrie 1909, care chestionar s'a expediat prin subsemnatul oficiu protopopesc la 27 Ianuarie 1910 sub Nr. 103.

Săliște, la 1 Septembrie 1910.

Dr. Ioan Lupas
adm. prot.

NOUTĂȚI

Din cauza sfintei sărbători „Nașterea Năso. de Dumnezeu”, numărul proximal ziarului nostru apare Vineri după amiază la orele obicinuile.

Cas de moarte. Dnul Nicolae Zigre, secretar mitropolitan, a îndurat o grea lovitură de soarte. I-a murit iubita și de totă stimata soție, Maria Pognar de Király Daróc, Sâmbătă, în Oradea-mare. Inregistram cu adâncă părere de rău această tristă și dureroasă întâmplare și trimitem mult cercatului soț și întristatei familii cele mai sincere condolețe. Din partea familiei s'a dat următorul anunț funebru: Cu inima frântă de durere anunțăm în numele tuturor consăgenilor, că iubita soție, adorata mamă, bunică, soacră și rudenie, Maria Pognar de Király Daróc, măriță Zigre, după lungi suferințe și-a depus nobilul suflet în mâinile Creatorului, azi la orele 1 și jum după prânz. Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor așeza dela casa nr. 9 strada Beöthy în cimitirul central după ritul bisericii gr. or. române în 18 Septembrie a. c. la 3 ore după prânz. Fie-i memoria binecuvântată! Nicolae Zigre, soț. Cornelia G. Zigre măr. Dr. Popescu. Elena Zigre măr. Kocsiss. Dr. Aurel Zigre. Maria V. Zigre măr. Dr. Ilie. Lucreția Zigre. Dr. Nicolae Zigre, fiice și fii. Dr. George Popescu, Dr. Andrei Ilie, Kocsiss Adalbert, gineri. Lucia Plopu măr. Zigre, noră. Nicolae și Aurel Popescu, Livia, Andrei, Mărioara, Cornelia Ilie, Elena, Dezideriu, Marie, Gizela, Iosif Kocsiss, Lucia Zigre, nepoți și nepoate. Ana Pognar, Gavriela Pognar vād. Rezey, Dr. Nicolae Pognar, Olga Pognar măr. Barra, Dr. Ioan Pognar, Melania Pognar vād. Dr. Groza, frați și surori.

Convocare. Onorații membri ai congregației comitatului Făgăraș sunt rugați a participa în număr complet la adunarea generală comitatensă ce se va ține la Joi, în 22 Septembrie n., la orele 9 a. m. I. Macaveiu, vicar foraneu.

Desmintire. „Fremdenblatt” anunță, că știrea despre desființarea voluntariatului de un an nu corespunde adevărului. Voluntariatul se păstrează și mai departe.

Sfințire de biserică. Duminecă în 21/25 Septembrie o. se va celebra sfințirea bisericii nou edificată din comuna Siciamaș (tractul Dobra) prin un delegat al Excelenței Sale Dnui Arhiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu și cu numeroasă asistență de preoți. La acest act sunt invitați prin această toți binevoitorii și sprijinatorii bisericii noastre. După serviciul divin va fi masă comună. *Comitetul parohial*

Pedeapsa cu moarte. Din Madrid se vestește, că ministrul de justiție spaniol va propune o lege, prin care se șterge pedeapsa cu moarte.

Holera. Boala, până acum, nu s'a ivit în țara noastră în mod epidemic, ca bună oară în Italia și Rusia. S'a ivit numai cazuri izolate de holera. Autoritățile de prestatindeni nu întârzie a lua măsuri de siguranță împotriva acestui flagel amenințator, care azi mâne ar putea să ne surprindă și pe noi. Pentru a fi scutiți de holera (este totdeauna mai ușor a ne feri de boală decât a o vindeca), avem să urmărim regulile următoare: În vreme de holera trebuie să bem numai apă, care s'a răcit după ce a fiert în clocot. Apa fiartă se păstrează în vase acoperite și curate. Gustul acestei ape se poate îndrepta cu puțin suu de lămâie. Nu numai apă, ci și mâncările trebuie bine fierte, bunăoară laptele, fructele ș. a. Mâncările crude vor fi înălturate. Să nuse uite, că muștele răspândesc repede holera, de aceea orice mâncare și băutură are să fie bine acoperită. În latrine este neapărat de trebuință, să se toarne adeseori cantități potrivite de lapte de var (pe un kilogram de var stăns se toarnă și se mestecă bine trei litri de apă, așa se face laptele de var). Doctorul trebuie înștiințat imediat ce se îmbolnăvește cineva. Numai în felul acesta se poate împiedeca răspândirea bolii, după ce odată s'a ivit undeva.

Dar de milioane statului grecesc. Un Cresus grec, cu numele Corelianos, care trăiește în Londra, a înștiințat pe moștenitorii săi legali, că a lăsat prin testament statului grecesc aproape 17 milioane coroane, mai ales pentru scopuri militare.

O vorbire înflăcărată. Preotul Bernhard Vaughan a ținut la congresul eucharistilor din Montréal în Canada o înflăcărată vorbire, în care a combătut cu dovezi puternice așa numitul „sistem de doi copii”, răspândit în societatea modernă de pretutindeni, în multe locuri chiar și la țărânie. Franța, care pe urmele acestui nenorocit sistem merge la ruină sigură, ar trebui — cum zice preotul Vaughan — să-și schimbe vechea devisă de „liberté, égalité, fraternité” și să zică de aici încolo: *liberté, égalité, maternité!*

Iarăși catastrofa unui Zeppelin. Bătrânul conte Zeppelin, cu toți laurii câștigați până acum, nu prea are noroc cu baloanele sale. Balonul său cel mai nou Zeppelin VI, care a costat șase sute de mii de mărci, după mai multe sboruri făcute în timp de două luni, a fost nimicit cu desăvârșire. A explodat rezervorul de benzină, care a aprins balonul și în zece minute l-a prefăcut în cenușă. Numai motorii au rămas întregi. Trei piloți au fost ușor răniți. Balonul, care de altfel era asigurat la mai multe societăți, a făcut cu totul 18 sboruri și a dus cu sine cam trei mii de călători, făcând un drum pe peste 3 mii de chilometri.

Achitare. Advocatul evreu din Szécsény Dr. Eugen Szöke impușcase mai astă vară pe seducătorul soției sale, un tânăr funcționar cu numele Reök. În procesul pertratat săptămâna trecută la curtea cu jurați din Balassagyarmat omorătorul a fost achitat.

Superstiție costisitoare. Un dascăl al indienilor, care avea mare trecere la poporul său, s'a sinucis, din cauza că o fată din rasa albă n'a voit să se mărite după dânsul. Însmormântarea acestui dascăl, cu numele Iose Escalate, s'a săvârșit conform datinelor străbune ale indienilor. Este obiceiul la indieni, să așeze în mână mortului câțiva bani, ca să poată începe o viață nouă pe lumea cealaltă. Din iubire mare pentru Escalate indienii au adunat două mii de dolari, iar suma aceasta au arz-o împreună cu cadavrul în onoarea unui zeu indian al focului, rugându-se de acest zeu, ca banii în sumă de două mii de dolari, să-i deie în mână lui Escalate. Autoritățile din Washington au oprit pe indieni, să mai arda bani la însmormântări.

† Veturia Mușoiu născ. Inga soție de notar în Apoldul mic, în 12 Sept. n. după scurte dar grele suferințe, împărțită cu sf. taine, a adormit în Domnul la orele 7 a. m. în al 28-lea an al vieții și al 8-lea al feroiciei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale defunctei s'au așezat spre vecinicia odihni Miercuri în 1/14 Septembrie a. c. la 1 oră p. m. în cimitirul gr.-or. din Apoldul mic. Odihnească în pace.

Târgul din Săliște. În comuna Săliște (comit. Sibiu) se va ține târgul mare de toamnă pentru vite în 4 și 5, iar pentru mărfuri în 7 Octombrie a. c. st. n.

Expoziție de copii în Sadu. După informațiunile ce le avem, frunzeșii comunei Sadu, tractând asupra apelului lansat de comitetul central al Reuniunii române agricole sibieni, au luat cu mare însuflețire hotărârea, ca expoziția de copii (a 5 a) să se țină Duminecă, în 9 Octombrie n. c. Comitetul aranjator local constituit, a exoperat în scopul premiării, ajutoare bănești dela primăria comună, dela banca „Frățietatea” și dela comuna bisericească de acolo. Poporațiunea și în deosebi mamele din Sadu așteaptă cu mult dor ziua expoziției, când prilegiu li se dă să expună privirei publice miștile lor odrasle. Prelegeri din domeniul igienei și al educației micilor copii și vor ține d. Dr. Ilie Beu, medic în Sibiu și dl director școlar Teodor Stoia din Veștem. În juriu, între alții, vor intra și medicii noștri: Dr. Nicolae Calefariu și Dr. N. Coma din Săliște; Dr. Ilie Iancu și Dr. Nicolae Ițu din Sibiu și Dr. Ioan Bucer din Reșinar. Programul detaliat îl dăm la timpul său.

Sfințire de biserică în America. Intruna din zilele trecute s'a făcut sfințirea bisericii române ortodoxe din Cleveland. Actul sfințirii l-a săvârșit părintele Ioan Podaie împreună cu Simeon Mihăilescu, preotul din Indiana Harbor. Biserica în vremea serviciului divin a fost plină de creștini. S'a dat apoi un banchet și o petrecere de vară. Serbarea a decurs în ordine și fără prea mari cheltuieli de bani. La sfințiri de drapele și la alte serbări oamenii noștri cheltuiesc adeseori fără nici o chibzuială pe trăsurii, pe lăutari și alte lucruri de lux. În Cleveland de astădată au făcut o frumoasă excepție, ear rezultatul a fost că parohia de acolo s'a ales cu un respectabil profit material și moral.

Cea mai bătrână femeie. După constatările mai nouă, în Bulgaria trăiește cea mai bătrână femeie din lume. Este născută în 1734, oamenii li zic baba Vasilica, e sănătoasă, vede bine și umbă binișor. Știe povesti despre domnia turcilor, despre bătaile de demult... Are mai mulți urmași: băieți, nepoți și strănepoți. Unul dintre fiii ei babei Vasilica este de 101 de ani. El își susține pe mama sa bătrână, care în anul acesta a împlinit 126 de ani.

În amintirea iubitorilor repotați. Neconsolații Vasile Duma, protopresbiter al tractului Cetatea de peatră și fiica sa Mărioara, elevă a școlii civile a „Asociațiunii”, dăruiesc întru amintirea mult regretatului fiu respective frate George, fost stud. în clasa a VII a gimn. (Sibiu), fondului „Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace” suma de 10 cor. Implorând mângâiere pentru cei îndurerăți, exprimă mulțumita sa: *Comitetul „Reuniunii meseriașilor sibieni”.*

Un aviz funebru. Scriitorul francez Louis Bousenard, sleit de puteri, a răposat zilele acestea în Orleans. Bousenard, cu câteva zile naintea morții sale, și-a scris înșuși avizul funebru în forma următoare: „Louis Bousenard, scriitor, are onoarea de-a vă invita la însmormântarea sa, ce va avea loc Luni în 12 Septembrie 1910 la 1 oră d. a. Nemângăiat de pierderea soției sale, a încetat din viață în vârstă de 63 de ani, răpus de o durere pe care uitarea n'a alinat-o. tuturor amicilor și ceterilor săi un ultim adio!”

Teatrul orașului. O piesă nouă, „Floarea salbatică dela Ghimeș”, s'a jucat Duminecă seara. Este o lucrare cu subiect din viața ceangărilor, ale căror datine la nunți vedem că au multe puncte asemănătoare cu ale poporului nostru. Datinele acestea au fost interesant expuse și au produs impresiune plăcută. Piesa în sine se mișcă însă în cadre de tot romantice, — ca și alte multe drame populare, care astăzi și au trăit traiul... Astăzi Luni se va reprezenta *Capila dulce*, comedie franceză în 4 acte; *Martii Baronul Trenk* operetă, întâia oară; *Miercuri Șarlatanul*; *Joi Femeia divorțată*, operetă.

Concert. Se face invitare la concertul cel va da Tudor Vasile, fost elev la „Vatra Luminoasă”. Concertul se dă în Săliște, la 8 Septembrie st. v. 1910, în sala cea mare a școlii. Program: 1. „Rondo”, de Haydn, pentru pian; 2. „La paloma”, pentru ocarină; 3. T. Vășile: „Dorul Românului”, pentru pian; 4. Wiest: „Privighetoarea” de peste Olt, pentru violină; 5. Wiest: „Nunta țărănească”, pentru pian; 6. Verdi: „Andante din Trovatore”, pentru mandolină; 7. Ivela: O șezătoare la „Vatra luminoasă”, declamație; 8. „Doina Oltului”, pentru pian; 9. T. Vasile: „Marșul lui Ștefan”, pentru harmonică; 10. T. Vasile: „Răsunetul pădurii”, pentru pian. Începutul la 8 ore seara. Prețul locurilor: Locul I și balcon 2 cor. Locul II 1 cor. Locul III 40 bani.

Din despărț. „Asociațiunii”.

Convocare.

Despărțământul Murăș-Oșorheiu al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” își va ține adunarea cercuală anuală în biserica română din comuna Nasna (Năzdrăfalva) în 12/25 Septembrie a. c. la 3 ore d. a.

La această adunare sunt invitați toți membrii de pe teritoriul despărțământului, precum și toți iubitorii de cultura și înaintarea poporului român.

Murăș-Oșorheiu, 10 Septembrie 1910.

Stefan Russu
dir. desp.

Economie.

Cuptorul de uscat poame sistem „Cazenille” din Săliște.

„Reuniunea română agricolă sibiană” încă în anul 1894 a fost dăruită din partea ministrului reg. de agricultură cu un cuptor de uscat poame sistem „Cazenille”, pe care l-a zidit cu mari cheltuieli în frunza comună Săliște. Cuptorul cuprinde 95 lese, pe cari se pot usca deodată cam 90 decalitri prune; din circa 5 decalitri se capătă 3 decalitri prune uscate. Prunele se uscă în timp de 48 ore, în cele dintâi 24 ore la o căldură de 48 grade, iar în celelalte 24 ore căldura se urcă până la 70 și chiar 80 grade C. La un cuptor se consumă circa o jumătate m. cubici lemne. După ce se iau prunele de pe lese se întind ca să se răcească și numai după răcire se adună. Merele, perele și persele se uscă în 24 ore cu mai puțină căldură, consumându-se numai jumătate cantitate de lemne, ca la uscarea prunelor. Poamele de uscat trebuie să fie coapte bine, și dacă se uscă cu grije reușesc bine. Voind a le da lustru, se pun încă odată în cuptor pe timp scurt, înfăbântându-se bine. La cuptor se pot usca și zarzavaturile (morcovi, pătrângei etc.), atât de cântate pe la orașe. Cuptorul în restimp a fost pus în lucrare și cei cari s'au folosit de el au fost pe deplin mulțumiți, dat fiind, că poamele se uscă deopotrivă, se păstrează în întregime fără a se scurge mustul din ele și fără a se afuma și pe deasupra poamele uscate își păstrează gustul 3—4 ani de-a rândul. După cum aflăm viceprezidentul Reuniunii dl Ioan Chiroa, prim-notar în Săliște, la întrevinerea comitetului a provocat primăriile din apropiere, ca să publice și se îndemne pe cei ce au poame de uscat să se întovărășască spre acest scop. Primul care a înțeles rostul acestui cuptor, zelosul paroh I. Hanzu din Cacova, a început a-și usca prunele la acest cuptor. Ar fi de dorit, ca de excelentul cuptor să se folosească cât mai mulți.

„Dzeu vede”.

Cărți și reviste.

Academia Română și „Sentinela” cărților bisericești, răspuns critic de Tereșiu Bugariu, preot militar. Timișoara 1910. Preț 40 fileri.

Neamul Românesc Literar, nr. 36 cuprinde: Comunicări și descoperiri în domeniul vechii noastre arte, de N. Iorga. Din Odiseea lui Omer de C. Papacostea. Sorisori din 1821 de Ec. Lud. Cosma. Durere, poezie de A. Cotruș. Oedip la Colona. Cronică.

Vatra Școlară, nr. 7 din Sept. 1910 cuprinde: Intru pomenirea lui (D. Cunțan) de Dr. P. Șpan. Afectele în scrierile lui Agărbiceanu, de Tr. Șuten. Nașterea lui Ius, lecție practică. Cei 3 fluturi, de C. Popa. Ariciul, de R. Prișcu. Din viața dascălească de I. Crișan. Din viața școlară, de Sica. Informații. Bibliografie.

Nr. 469/1910.

(345) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala gr. or. română din comuna **Vărtop** protopresbiteratul Abrudului se scrie concurs cu termen de 10 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor. plătit în rate lunare anticipative din cassa bisericeii.
 2. Cuartir în natură și
 3. 1/4 jugăr grădină.
- Cei ce doresc să ocupe acest post să-și trimită rugărilor împreună cu documentele trebuincioase la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul arătat și să se prezenteze în comună.

Abrud, 24 August 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popovici
protopresbiter.

Nr. 457/1910.

[353] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională din **Dâncul mare**, pe baza ordinației consistoriale Nr. 3578 Școl. a. c. se scrie concurs, cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 600 cor. în bani gata din repartitiunea bisericească și cele 5% de dare; 400 cor. din ajutorul dela stat ce se va esopera; Grădină, cuartir și lemne de foc, în natură.

Reflecții la acest post își vor înainta cererile conform regulamentului, subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, și au să se prezenteze și în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Orăștie, 28 August 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Concurs.

Pentru ocuparea postului al II-lea de învățător dela școala gr. or. rom. din **Tohanul-nou** protopresbiteratul Branului să publice concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele normate de legea școlară.

Relut de cuartir și grădină 80 cor. eventual cuartir și grădină în natură.

Învățătorul ales este îndatorat să formeze cu elevii școlii cor și să cânte cu el la biserică, iar când corul nu ar cânta să ducă singur o strană în Dumineci și sărbători fără altă remunerație.

Concurenții au a și înainta cererile concursuale înzestrate cu documentele recerute în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a să prezenta în una din Dumineci sau sărbători în biserică spre a face cunoștință cu poporul și a-și arăta dexteritatea în cântările bisericești.

Concursurile întrate după termen precum și acelea din cari lipsește vre-un document nu să vor lua în considerare.

Zernești, în 29 August 1910.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al tractului Bran, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Hamsea
protopop.

(351) 2—3

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Prea Venerabilul Consistor Arhidiecezan dto 20 Maiu 1910 Nr. 5526 Bis., comuna bisericească gr. or. filia **Buruene** protopresbiteratul Deva, comitatul Hunedoara, dă în întreprindere — edificarea bisericeii sale — pe cale de licitațiune publică minuentă — ce se va ținea la 19 Septemvrie 1910 st. v. la casa episcopului Andronic Magda în Buruene.

Prețul de strigare este de 7635 cor. 67 fileri.

Planul și preliminarul de spese, precum și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din matra Chiscadaga.

Licitanții au să depună vadiu — de 10% din prețul de strigare — în bani gata sau hârtii de valoare.

Comitetul parohial își rezervă dreptul, de a da — în întreprindere zidirea — aceia dintre licitanți, în care află mai multă garanță.

Chiscadaga, la 25 August 1910.

Nicolae Popovici paroh. **Nicolae Bodig** epitrop.

Magda Androni
epitrop.

Nr. 452/910. Vidi:

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

(347) 2—3

Nr. 597/1910.

(348) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa III-a **Stăuini**, protopresbiteratul Geoagiului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat a dotațiunii preoțești.

Cererile de concurs, instruite conform prescrișelor în vigoare, sunt a se înainta la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar concurenții în acest timp se vor prezenta — cu prealabila învoire a subscrisei — în parohie pentru a cânta, a celebra și predica și a face cunoștință cu credincioșii.

Geoagiu, (Algyógy) 28 August v. 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Popovici
protopop.

Publicare de licitațiune.

Comitetul parohial gr. or. român din **Borgo-Joseni** (Alsóborgó) comitatul Beszterce-Naszod dă în întreprindere prin licitațiune publică minuentă edificarea școlii confesionale de acolo, pe baza planului și a preliminarului de spese aprobate de Prea Veneratul Consistor Arhidiecezan gr. or. din Sibiu sub Nr. 8931 Școlar.

Licitațiunea verbală să va ținea în 12/25 Septemvrie a. c. la 11 ore a. m. în cancelaria comunei. Prețul de strigare este 12.822 coroane 07 fileri. Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitare să pot vedea la episcopul primar dl Simeon Pahone în ori ce zi.

Oferte în scris nu se primesc.

Ca vadiu este a să depune înainte de licitare 10% dela prețul strigării.

Borgo Joseni, (Alsóborgó) la 24 August (6 Septemvrie) 1910.

In numele comitetului parohial:

Leo Buzdug
paroh gr. or.

Simeon Pahone
notar epitrop.

(352) 2—3

Nr. 512/1910.

[354] 2—3

Concurs repetit.

Pentru întregirea unui post învățătoresc dela școala gr. or. română din **Pianul de Jos**, protopresbiteratul Sebeșului, pe baza concludului sinodului parohial, și a rezoluției consistoriale Nr. 9816 Școl. se publică concurs nou cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

1. Salar fundamental cu întregire dela stat 1000 cor.
2. Relut de cuartir 50 cor.
3. Grădină sau un stângin de lemne.

Dela învățător se cere să cânte în Dumineci și sărbători cu copii regulat în biserică și având cunoștințe muzicale — să formeze și cor bisericesc. Pentru cor va primi remunerație separată.

Concurenții să-și aștearnă cererile instruite conform normelor în vigoare, în termenul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiteral și înainte de alegere să se prezenteze la biserică spre a cânta.

Sebeș, 30 August 1910.

Oficiul protopresbiteral:

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 108/910 par.

(341) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului al doilea de învățător în parohia **Laslaul român** (Oláh-szentlászló), protopresbiteratul Târnava, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

Salar 1000 cor. din cari 900 cor. și cuincenalele din ajutor de stat.

Cuartir și grădină în natură.

Învățătorul ales va avea să conducă în Dumineci și sărbători copiii la biserică și a cânta cu ei la sf. liturgie, a cultiva grădina de pomărit și a instrui în școala de repetiție, acomodându-se dispozițiilor comitetului parohial.

Concurenții au să-și aștearnă cererile conform normelor în vigoare în termenul sus indicat, oficiului protopresbiteral subsemnat u. p. Küküllővár, și a se prezenta poporului în biserică spre a și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Laslaul român, 1 Septemvrie n. 1910.

Benjamin Florea
notar.

Nicolae Aron
par., prez. com.

Nr. 682/1910.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 567/1910.

[342] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră confesională din **Blășfaleul inferior**, în tractul Bistriței se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: salar fundamental, deocamdată, 600 cor. din repartitiune dela popor, iar după exoperarea ajutorului dela stat 1000 cor.; adause cincenale după, dar numai după anii serviți la această școală; cortel, grădină și lemne de foc.

Reflecții la acest post își vor înainta cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și până atunci li-se dă voie a se prezenta în parohie spre a face cunoștință poporului și a cânta în biserică. Cel ales va fi îndatorat a conduce elevii la sfânta biserică în Dumineci și sărbători și a cânta cu ei la sfânta liturgie.

Bistrița, 20 August 1910.

Oficiul protopresb. gr. or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Gregoriu Pletosu
protopresbiter.

Nr. 579/1910.

(350) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci în comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Cebea** pentru postul al 2-lea cu salar de 1000 cor. relut de cuartir și grădină în natură.
2. **Crăciunești** cu salar de 600 cor. din repartitiune, cuartir și grădină în natură.
3. **Șesuri** cu salar de 400 cor. din repartitiune, cuartir în natură și relut de grădină.

Pentru întregirea salariilor la școlile din Crăciunești și Șesuri să cere ajutor dela stat și în cas de încuviințare cei instituiți vor beneficia de acea întregire.

Cvintenalele să vor socoti numai după serviciu neîntrerupt la aceste școli.

Cei aleși vor fi îndatorați a prevedea instrucțiunea în cursurile de toate zilele și în cele de repetiție eventual în școala de repetiție agronomică, a instrui pe elevi în cântările bisericești, a-i conduce în Dumineci și sărbătorile de peste an la biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice. A prevedea instrucțiunea din religie în toate clasele.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul în termenul deschis și pentru a se face cunoscut poporului să se prezenteze într-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cânta.

Brad, la 26 August 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zărandului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Vasiliu Damian
protopresbiter.

Nr. 363/1910.

(356) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător-cantor la școala gr. or. română din **Erdő-sängeorgiu**, protopresbiteratul Murăș-Oșorheiului, să scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salar 1000 cor. și anume 600 coroane repartitiune dela popor și 400 coroane ajutoriu care să asceaptă a fi votat dela stat, cuatir în natură și 1/4 jugăr grădină.

Cei ce doresc a ocupa acest post să-și înainteze cererile însoțite cu toate documentele recerute subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul susindicat, notându-se că vor fi preferiți candidații cântăreți, pentru că alesul învățător va avea să îndeplinească toate funcțiunile de cantor în și afară de biserică.

Cuincenalele se vor presta la timpul său după anii serviți la această școală.

Concurenții să îndatorează a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică pentru a-și arăta destoinicia în cântări și a face cunoștință cu poporul.

Murăș-Oșorhei, 30 August v. 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului M. Oșorhei.

Stefan Russu
protopresbiter.

Nr. 342/1910 prot.

[359] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a postului de învățător dela școala confesională gr. or. română din **Rosia** protopresbiteratul Sibiiului se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: Salar fundamental 1000 cor. (600 cor. dela biserică, doi stângini de lemne computați în 28 cor. și 372 cor. dela stat). Locuință în natură și grădină eventual 20 cor. relut.

Preferiți vor fi cei cu cunoștințe muzicale apti a forma cor eventual cei cu curs pentru grădinile de repetiție economică.

Reflecții la acest post să-și trimită cererile instruite cu documentele prescise subsemnatului oficiu în termenul fiesat și să se prezinte și în comună spre a se face cunoștință.

Sibiiu, în 2/15 Septemvrie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Sibiiu în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Local de birt de eesarândat.

Consistorul arhidiecezan dă în arândă prin licitațiune publică localul său de birt din strada Urezului Nr. 5 care e foarte potrivit și de prăvălie pe timp de 6 ani, începând dela 1 Maiu 1911.

Licitațiunea verbală la care se va primi și oferte închise, se va ținea **Mercuri la 12 Octomvrie 1910** oarele 10 înainte de prânz, în localul Cassei Consistoriale.

Prețul de strigare e de 1400 cor. la an, vadiu 10%.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în biroul Cassei Arhidiecezane în orele de birou dela 8—12 înainte de prânz.

Consistoriul arhidiecezan.

(343) 3—3

Anna Dörschlag,

școală particulară pentru desemn după natură și pictură.

Instrucțiunea se începe la **15 Septemvrie. Winterg. 3.**

(355) 2—3

Medic român în Karlsbad.**Dr. Enea Nicola**

dela facultatea din Viena

dă consultațiuni în Karlsbad, casa „Billroth” lângă Sprudel.

(387) 64—

Dela Bibliotecă arhidiecezană se poate procura:

Ivela, Cântecul Vetrei luminoase. Pentru voce și pian. Se vinde în favorul asilului pentru orbi „Vatra luminoasă” înființat de M. Sa Regina Elisaveta a României.

Prețul 2 coroane, plus porto 30 bani.

Berson

„Călcâiele de gomă totuși sunt cele mai bune!”

(362) 1—25 Se găsesc în tot locul.